

Toespraak burgemeester Gebben Herdenking 4 mei 2026 in Dronten

Dames en heren,
Beste inwoners van Dronten,

We staan hier vanavond samen. Op dit plein.
Op een plek die we kennen, maar die vanavond toch anders aanvoelt.

Elk jaar opnieuw verandert deze plek even van kleur.
Van geluid.
Van tempo.
We nemen een moment van stilte.
En in die stilte nemen we allemaal iets mee.
Onze eigen gedachten.
Onze eigen verhalen.

Dingen die we hebben gehoord, meegemaakt of juist hebben gemist.
Vanavond herdenken wij de slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog,
maar ook allen die daarna hun leven verloren door oorlog en geweld.
Omdat vrijheid geen afgesloten hoofdstuk is, maar een kwetsbaar
gegeven, dat steeds opnieuw onder druk kan komen te staan.

Het thema van dit jaar is: De geschiedenis begrijpen.
Dat vraagt méér dan herinneren.
Het vraagt om proberen te begrijpen hoe het zover kon komen.
Oorlog begint zelden plotseling met bommen.
Maar veelal met woorden die verharden.
Met mensen die buitengesloten worden.
Maar ook met mensen die wegstijgen en denken:
dit gaat vanzelf weer voorbij.

Geschiedenis begrijpen betekent ook beseffen
dat zulke processen niet alleen van vroeger zijn.
Wie vandaag om zich heen kijkt, ziet een wereld die onrustig is.
Dichtbij en ver weg.
Overal laten conflicten sporen achter.
We praten steeds vaker over weerbaarheid.
Over defensie.
Over voorbereid zijn.
Omdat we eerlijk moeten zijn over de tijd waarin we leven.

Vrijheid is geen vanzelfsprekendheid.
Democratie is geen garantie.
En stabiliteit vraagt onderhoud.
De geschiedenis leert ons juist dat grote veranderingen vaak langzaam beginnen.
Onder de oppervlakte.
Zoals wortels die groeien, lang voordat er iets zichtbaar wordt.
Als we hier op het plein staan, dragen velen van ons zulke lessen mee.

Verhalen van ouders of grootouders.
Stiltes die veelzeggend waren.
Zinnen die zijn blijven hangen.
Ik draag er zelf ook zo één bij me.
Mijn vader zei ooit en het stond zelfs op zijn overlijdenskaart:
'Als ik wist dat ik morgen zou overlijden, dan zou ik vandaag nog een boom planten.'

Geen grootse uitspraak.
Geen politieke boodschap.
Maar zijn woorden hadden iets fundamenteels.
Over verantwoordelijkheid nemen voorbij jezelf.
Over vertrouwen hebben in de toekomst,
juist wanneer die onzeker is.

Veel mensen herkennen dat beeld.
Een boom groeit langzaam.
Je ziet hem niet groeien van dag tot dag, maar over de jaren heen.
Hij vraagt onderhoud... water... bescherming... aandacht...

Laat je dat na, dan verdort hij.
Geschiedenis begrijpen betekent ook dát zien.
Dat vrijheid net zo werkt.
Dat zij wortels nodig heeft.
Mensen die haar blijven dragen.
Je kunt de vrijheid niet bewaren in een kluis.
Niet vastleggen op papier.
Ze leeft alleen als we haar blijven onderhouden.
In hoe we met elkaar spreken.
In hoe we omgaan met verschillen.
In of we de ander blijven zien als mens.

Vrede begint niet ver weg.
Ze begint hier. Op dit plein.

In onze gemeente.
In het dagelijks samenleven.
Maar 4 mei vraagt ons niet om morgen.
4 mei vraagt ons om vandaag.
Vandaag stilstaan.
Vandaag begrijpen.
Vandaag beseffen dat herdenken
niet alleen gaat over wat verloren ging,
maar ook over wat wij willen beschermen.

Zoals je een boom plant niet voor jezelf,
maar voor de schaduw die hij later geeft.
Door te herdenken eren wij de slachtoffers.
Door te begrijpen nemen wij verantwoordelijkheid.
Door te handelen bouwen wij aan de toekomst.

Dat is de betekenis van deze avond. Hier. Met elkaar.